

Primljeno: 12. studenog 2001.

Problemi i potrebe mladih

Prikaz rezultata dobivenih provođenjem fokus grupa

Sažetak:

U okviru istraživanja "Potrebe i problemi mladih" uz primjenu upitnika korištena je i metoda fokus grupa. Ukupno su provedene 23 fokus grupe. U uzorku su bili obuhvaćeni osnovnoškolci, srednjoškolci i studenti iz različitih regija Hrvatske.

Na temelju analize grupnih diskusija istaknuli su se neki problemi koji su zajednički za sve dobne skupine i koji se javljaju u svim regijama. Te probleme kategorizirali smo u nekoliko cjelina: nedostatak sadržaja, droga i alkohol, nedostatak sluha odraslih za osobne probleme mladih, problemi komunikacije među vršnjacima; problemi vezani uz školu i konačno, nedostatak novca. Kada je riječ o problemima specifičnim za određene dobne skupine, za mlade sudionike ističe se problem nerazumijevanja od strane roditelja, dok starije sudionike zabrinjava velika nezaposlenost i općenito nemogućnost nalaženja zaposlenja. Prometna nepovezanost, nedostupnost informacija i problem privatnosti u maloj sredini vezani su uz varijablu veličine naselja. Uz navedeno, ističu se i neki problemi karakteristični za pojedinu regiju, odnosno mjesto gdje su provedene fokus grupe.

Kroz diskusiju, osim problema, sudionici su naveli i slijed uzroka koji su u pozadini navedenih problema i potreba. Konačno, dobivene su i informacije o mogućnosti djelovanja pri čemu se pokazalo da mladi, usprkos velikom razočaranju zbog neuspjeha kada su nešto pokušali pokrenuti, ipak pokazuju dosta inicijative da promijene postojeće stanje i pokrenu akcije koje bi dovele do poboljšanja njihovog položaja.

Ključne riječi: *fokus grupe, opći problemi i potrebe mladih, specifični problemi za pojedine dobne skupine, specifični problemi vezani uz veličinu naselja, specifični problemi vezani uz pojedinu regiju, uzroci problema, mogućnosti djelovanja.*

Problemi i potrebe mladih naziv je teme ovogodišnje Ljetne psihologijske škole.¹ Osim kvantitativnog istraživanja, provedeno je i kvalitativno pri čemu je korištena metoda grupne diskusije koja se popularno naziva fokus grupa. To je polustrukturirana metoda u kojoj unaprijed pripremljeni moderatori produciraju smislenu diskusiju, koja obično ne zahtijeva postizanje konsenzusa ili dogovora, već je zadatak moderatora da svakog člana potakne na iznošenje ideja vezanih uz zadani problem. Diskusija se vodi po unaprijed pripremljenom nizu tema. Pitanja koja moderatori postavljaju u okviru određene teme otvorenog su tipa kako bi se ispitanicima omogućila maksimalna fleksibilnost pri davanju odgovora. Broj sudionika diskusije obično se kreće od 7 do 12. Kriterij izbora sudionika usko je povezan s nekim njihovim zajedničkim karakteristikama, najčešće demografskim ili onim povezanim sa samom temom istraživanja (Greenbaum, 1993).

Metoda grupne diskusije spada u kvalitativne istraživačke metode. Te metode, zbog nekih očitih prednosti, u posljednje vrijeme u psihologiji postaju sve popularnije te se koriste u sve većoj mjeri kao izvor relevantnih podataka koji se ne mogu prikupiti kvantitativnim metodama istraživanja. Jedna od glavnih prednosti metode grupne diskusije odnosi se na mogućnost prikupljanja odgovora koji sadrže detalje, posebnosti i kreativnosti koje se ne mogu dobiti u istraživanjima upitničkog tipa. Nadalje, tome pomaže i činjenica da ova metoda otvara jednu sasvim novu dimenziju prikupljanja informacija. Naime, zbog izravnog kontakta sa sudionicima, moderatori osim iz verbalne mogu crpiti veliki broj informacija i iz neverbalne komunikacije.

S obzirom na to da smo u svojem istraživanju željele razmotriti probleme i potrebe mladih sa stajališta koje će omogućiti što detaljniju analizu, odlučile smo se i za taj način prikupljanja podataka. Taj nam je postupak omogućio uvid u specifične probleme regija Republike Hrvatske koje pri primjeni unificiranog mjernog instrumenta nismo mogle zahvatiti u dovoljnoj mjeri. Općenito, podaci koje smo prikupile metodom grupne diskusije su detaljniji, konkretniji te u sebi uključuju osobno iskustvo sudionika, njihovo viđenje uzroka navedenih problema i mogućnosti djelovanja na iste. Te su informacije vrlo dragocjene jer se na osnovu njih može kreirati idejna osnova prijedloga programa pomoći mladima, a uzeti u obzir mišljenje, prijedloge i ideje mladih po pitanju rješavanja njihovih problema učinilo nam se vrijednim doprinosom kvaliteti eventualnih kasnijih projekata.

U našem istraživanju ukupno su bile provedene 23 fokus grupe, pri čemu je u svakoj regiji Republike Hrvatske bila provedena 1 fokus grupa u osnovnoj školi, 2-3 u srednjim školama i 1 na fakultetu. Ukupno je sudjelovalo 178 ispitanika, a najveći je bio udio srednjoškolaca. Da bi heterogenost uzorka bila veća, odabrane su srednje škole i fakulteti s različitim usmjerenjima. Kada je riječ o sastavu uzorka s obzirom na spol, u svakoj je grupi sudjelovao podjednak broj muških i ženskih ispitanika.

Voditeljice fokus grupa bile su studentice 3. i 4. godine psihologije, prethodno educirane za rad u grupama. Jedna je voditeljica tijekom diskusije vodila zapisnik, dok je druga bila moderator, tj. usmjeravala je raspravu prema unaprijed zadanim predlošcima za razgovor.

Predlošci za razgovor bili su sastavljeni od 4 grupe pitanja: *određenje grupe, identifikacija potreba i problema, uzroci problema i mogućnosti djelovanja*. Pitanja vezana uz mogućnosti djelovanja razlikovala su se za osnovnu školu, srednju školu i fakultet. Naime, dok su osnovnoškolci trebali navesti tko bi mogao utjecati na njihovu mogućnost djelovanja i bi li oni sami mogli djelovati, srednjoškolci su trebali navesti još i tko se brine o mladima i o njihovim potrebama i problemima u sredini gdje žive. Studenti su, pak, trebali navesti i trenutne aktivnosti studentskih organizacija ukoliko su s njima upoznati.

1 Ljetna psihologijska škola održana je kolovoza 2001. u Brni na otoku Korčuli. Istraživanje *Problemi i potrebe mladih* provedeno je u suradnji Kluba studenata psihologije (STUP) i Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, uz potporu Vladina ureda za udruge, Filozofskog fakulteta, Gradskog zavoda za automatsku obradu podataka, Perutnine Ptuj, Zagrebšpeda i Infonet-projekta.

REZULTATI

Tijekom razgovora sa sudionicima fokus grupa uočili smo da postoje mnogi problemi koji su prisutni u svim sredinama i svim dobnim skupinama, kao i neki specifični za određenu veličinu naselja, sredinu ili dob. Zajedničke probleme kategorizirali smo u nekoliko smislenih cjelina.

I. Nedostatak sadržaja

Bez obzira na regiju, veličinu naselja i dob, svi sugovornici se žale na nedostatak mjesta za izlaske.

***"Roditelji nam kažu da odemo van, ali kamo? Na cestu?" (OŠ, Fužine);
"Ja primjećujem u gradu veliku tugu, ovo je tužan grad. Mislim da je to zbog nedostatka svega, a najviše kulturnih događanja. Ta praznina baš muči mlade." (SŠ, Bjelovar); "Trebaju kulturna događanja, nije bitno je li to rave party ili Hanka Paldum, bitno je da se nešto dogada. Nije bitno da se sve meni sviđa, nekome će se sviđati, netko će ići." (F, Rijeka).***

Za područje Dalmacije, Istre i Primorja karakteristično je da se ovaj isti problem javlja u malo drugačijem obliku, zbog toga što su sva događanja sažeta u dva ljetna mjeseca.

"Ljeti ima i previše sadržaja, a zima je totalno mrtvilo." (SŠ, Pula).

Izuzev većih regionalnih središta, sudionici fokus grupa u svim ostalim mjestima navode kako nemaju mogućnosti provođenja slobodnog vremena u nekim organiziranim vidovima slobodnih aktivnosti.

***"Trebaju radionice, likovne grupe, bilo što... Da se uči heklanje ako treba, samo da se mladi druže, rade nešto drugačije, korisno." (SŠ, Bjelovar);
"Ja sam učlanjen u veslački klub na faksu i nemamo čamac. Postoji veslačko društvo bez čamca!!!" (F, Slavonski Brod).***

Već je iz ovih navoda uočljivo da ovaj problem nije toliko zastupljen među osnovnoškolcima, jer oni svoje slobodno vrijeme provode u igri s prijateljima u parku, na igralištu ili na ulici (rolanje, gumi-gumi, bicikl i romobil, a o lopti da ne govorimo), a uz to su i opterećeni školskim obvezama i žale se da nemaju dovoljno slobodnog vremena. Činjenica da se studenti nisu žalili na ovaj problem proizlazi iz toga što su fakulteti smješteni u većim mjestima koja nude i veći izbor slobodnih aktivnosti.

Usporedbom razgovora sa sudionicima fokus grupa različite dobi primjećuje se problem nezainteresiranosti i apatije koji je to izraženiji što su sudionici stariji. Osnovnoškolci gotovo uopće nisu apatični, srednjoškolci djelomično, dok je apatija najočitija među studentima.

Dva prethodno navedena problema najviše muče mlade i njihovo se nezadovoljstvo godinama kumulira, pa je problem apatičnosti i nezainteresiranosti starije omladine logična posljedica.

"Prenatrpano je u gimnaziji, pa se dosta ljudi zatvara u kuću, ne bave se ničim. Možda jer ne stignu, možda ne žele, uglavnom svi postaju

debili. Vidim ih po gradu. Mislim da bi se trebalo više dati na sport i neko kvalitetnije obrazovanje, jer ovo što mi radimo ne valja.” (SŠ, Pula).

II. Droga i alkohol

Problem zloupotrebe droge i alkoholizam nije podjednako raširen u svim krajevima Hrvatske u kojima su provodene fokus grupe. Alkoholizam je najviše zastupljen u području sjeverozapadne Hrvatske i Slavonije, dok su problemi s drogom mnogo više izraženi u Dalmaciji, Istri i Primorju, te Zagrebu. Osnovnoškolcima se problemi ovisnosti još čine prilično dalekima (ide im na živce što ih se tim “gnjavi”), ali ih je pomalo i strah da će ih ti problemi kad-tad snaći i da im se možda neće biti u stanju oduprijeti. Kod srednjoškolaca je problem droge i alkohola najizraženiji, no to je upravo i populacija koja ga je najsvjesnija i najspremnija se angažirati u njegovou suzbijanju. Studenti uopće ne ističu ovaj problem.

“U školskom dvorištu se pojavio diler i zato u školi neće organizirati ples petkom. Roditelji vam drže prodike i gnjave s temom koja je vama bez veze. To je zapravo pitanje policije koja ne lovi dilere.” (OŠ, Zagreb); “Mladi imaju pubertet pa ne razmišljaju dovoljno o stvarima, pa počnu piti i drogirati se.” (SŠ, Čazma); “Broj ovisnika raste. Nedostatak samoinicijative, podrške, roditelji se gube u trci za novcem. Nosi te voda. Važno je biti Ćaca, zašto ne bi zapalio joint, pogotovo u srednjoj školi. Njima je super, svi smo to trošili u nekoj mjeri, ali izgubile su se sve granice. To postaje svakodnevice.” (F, Zadar).

III. Nedostatak sluha odraslih za osobne probleme mladih

Osnovnoškolci i srednjoškolci izražavaju veliku potrebu za odraslom kompetentnom osobom kojoj bi se mogli povjeriti i koja bi ih adekvatno savjetovala. U fokus grupama u kojima se razgovaralo sa studentima ovaj se problem nije istaknuo. Iako među svim srednjoškolcima i osnovnoškolcima postoji ova potreba, u nekim sredinama je ona na odgovarajući način zadovoljena, jer u njima postoje dobri psiholozi i pedagozi, odnosno savjetovatelji kojima se mladi mogu obratiti.

“Postoje plaćeni ljudi koji rješavaju probleme. Nitko te neće slušati besplatno.” (OŠ, Križevci); “Problem je što nema psihologa, nema komunikacije, ne možeš pričati.” (SŠ, Slavonski Brod); “Starci im svima (djeci) vele da su živčani i klince odgaja ulica i TV. Crtići su već razbijački. Djeca se nemaju kome obratiti. Nema tolerancije.” (F, Zagreb).

IV. Problemi komunikacije među vršnjacima

Među svim sudionicima fokus grupa, bez obzira na njihovu dob, istican je problem nedostatka komunikacije među spolovima.

“Ćure i dečki se premalo druže. Nema mješovitih društava, ne možeš upoznati nekoga.” (SŠ, Slavonski Brod); “Voljela bih se više družiti s dečkima, interesantno je saznati kako dečki razmišljaju” (SŠ, Slavonski Brod).

U srednjoškolskoj se dobi problemu komunikacije među spolovima pridružuje i problem nedostatka komunikacije među pripadnicima različitih subkultura, odnosno vršnjačkih grupa različite ideologije.

"Jedino što mi smeta su klinci koji se ĩuraju na "skinheadse" i svake subote je tuća. Ne možemo izaći subotom, a da netko ne dobije batina."
(SŠ, Nađice).

Studenti naglašavaju još i nedostatak komunikacije među različitim fakultetima, te ističu potrebu za stvaranjem međufakultetskih organizacija koje bi se brinule za razne potrebe cjelokupne studentske populacije.

V. Problemi vezani uz školu

Problemi vezani za školu isticani su u svim razgovorima. Naglasak se stavlja na dvije vrste problema: odnos profesora prema učenicima i tehničku neopremljenost škola i fakulteta.

Vežano uz odnos profesora prema učenicima, svi se sudionici žale na svoj neravnopravni odnos s profesorima, njihovu nepravednost i nejednako tretiranje svih učenika, a u nekim školama su se čak požalili i na seksualno zlostavljanje. Na fakultetima su osjetljivi na nedostupnost pojedinih profesora, nezainteresiranost profesora za vlastiti posao, položaj studenata i kvalitetu nastave. Pokazalo se da su sugovornici iz Zagreba najviše svjesni ovih poteškoća, ali i svoje suodgovornosti. Primjećuju da su oni ti koji moraju ukazati na postojeće probleme i pronaći način za njihovo rješavanje.

"Profesorica matematike, kulturna osoba, učeniku kaže da je smeće, a ako on njoj kaže isto, izbaci ga van." (SŠ, Zagreb); ***"Fakultet je najljepše mjesto za profesora da radi, a ne za studenta da studira. Źele što manje briga oko studenata, što je krivo."*** (F, Zagreb).

Kada je riječ o neopremljenosti škola i fakulteta, u srednjim školama učenici se najčešće žale na neopremljenost kompjutorskom opremom i drugim tehničkim pomagalicama (kasetofoni, TV i video), te nasiromašne knjižnice. Studenti se uz neopremljenost fakultetskih knjižnica žale i na nedostupnost kompjutora, na nedostatak laboratorija i opreme u njima, manjak sportskih dvorana uz fakultete, te lošu prehranu u studentskim menzama.

"Osim profesora i zgrade, na Strojarnstvu nedostaje sve." (F, Slavonski Brod).

VI. Nedostatak novca

Sudionici fokus grupa žale se na nedostatak novca. Gospodarska kriza, nezaposlenost roditelja, nemogućnost nalaženja honorarnih poslova dovela je do toga da su bez kune u džepu, a svaki izlazak ili slobodna aktivnost zahtijeva određenu svotu. Osim toga, primjećuju da novac postaje mjerilo nečije vrijednosti ("ako imaš novaca, možeš sve") i tu nastaje jaz između onog što se u društvu cijeni i njihova položaja.

"Fali mi para, drugo si kupim." (F, Rijeka); ***"Što više imaš, to si vredniji. Važno je odakle si, tko ti je tata, iz kojeg si sela."*** (F, Zadar).

Kao što smo ranije naglasile, osim navedenih problema na koje su ukazivali svi sugovornici, postoje i neki specifični problemi za pojedinu dob, veličinu naselja i određenu sredinu.

SPECIFIČNI PROBLEMI za neke DOBNE SKUPINE

Najmlađi se sugovornici žale da roditelji ne razumiju njihove potrebe za izlascima i druženjem, da im ograničavaju slobodu. Ovaj je problem istican samo među osnovnoškolcima, što je razumljivo jer su u toj dobi roditelji još glavni autoriteti, i iako se već javlja potreba za identificiranjem s vršnjacima i osamostaljivanjem, utjecaj roditelja je još presudan.

"Moja mama kaže da mladi nemaju pameti, misle da imaju pravo na odluke a ipak grijeđe u tome, pa moraju slušati." (OŠ, Križevci).

Problem nedostatka novca ističu srednjoškolci i studenti i željeli bi ga riješiti nalaženjem zaposlenja (bilo stalnog, bilo povremenog), no to im je gotovo nemoguće.

"Moji prijatelji su nezaposleni. Imaju već 22, 23 godine, završili su četverogodišnju školu i već su bili u vojsci, ali ne mogu naći posla. Svuda se traži iskustvo, a ne mogu ga dobiti ako ih nitko prije toga ne zaposli." (SŠ, Bjelovar).

SPECIFIČNI PROBLEMI VEZANI UZ VELIČINU NASELJA

1. Prometna nepovezanost

Sugovornici iz malih mjesta i okolice većih gradova žale se na nekvalitetu lokalnog prijevoza. Prijevoz je loše organiziran, skup, nema popusta za mlade, nema dovoljno linija ili su neredovite, u svakom slučaju neusklađene s njihovim potrebama. Zbog toga su zakinuti za sudjelovanje u raznim slobodnim aktivnostima, izlascima i slično.

"Škola nam završava u 13.45 a bus odlazi u 13.25. Zbog tih 20 minuta mi moramo čekati drugi koji ide tek u 17.45. Nitko niti ne razmišlja da smo možda gladni i da svaki dan dodemo kasno doma, a da nema novaca da si nešto kupimo. Onda smo tako dopodne u školi, bus čekamo 4 sata, i oni još očekuju da učimo kad dodemo doma. Jedno vrijeme još nije niti bilo struje. Dodeš doma kasno kad već padne mrak, a uz svijeću se ne može učiti." (SŠ, Topusko).

2. Nedostupnost informacija

U mjestima različite veličine sudionici fokus grupa nejednako su ukazivali na poteškoće s nedostupnošću dviju vrsta informacija. Jedno je neinformiranost o daljnjim mogućnostima školovanja, a drugo o mjestima za provođenje slobodnog vremena i aktivnostima koje se organiziraju u njihovoj blizini. Ove poteškoće bile su najmanje isticane u mjestima srednje veličine, jer u njima postoji ograničena mogućnost izbora s kojom su svi upoznati. Veći je problem u malim sredinama, u kojima nema srednjih škola i organiziranih aktivnosti, a mladi nisu upoznati sa svime što im se nudi u okolici. S druge strane, ovaj problem ističu i sugovornici iz velikih gradova, u kojima je izbor škola i sadržaja za mlade prevelik, pa oni ne znaju kamo sve mogu poći i što bi im više odgovaralo.

"Ja ću poslije srednje poći studirati što dalje od otoka, jer tu neman ća!" (OŠ, Ugljan).

3. Problem privatnosti u maloj sredini

U malim mjestima postoji strah od povjeravanja jer se sve zna. Česta su ogovaranja. Mladi se trebaju konformirati jer ih inače svi čudno gledaju. S obzirom na to da se svi međusobno poznaju, prisutna je dosada i žude za novim licima i sadržajima.

"Bolje i da ne idemo nikamo, jer nas babe tračaju da idemo po gostionicama. Kamo god otišli, sve se zna." (OŠ, Fužine); "Nema tu sada ići ćemo prošetati, nego sjest ćemo u kafić kraj prozora i gledati: tko prolazi, zašto prolazi, kako se obukao itd." (F, Zadar).

SPECIFIČNI PROBLEMI VEZANI UZ POJEDINU REGIJU

Uz probleme koji su zajednički za sve regije, za sve dobne skupine kao i za sva mjesta bez obzira na njihovu veličinu, kao i one koji su djelomično zajednički s obzirom na navedene varijable, tokom provođenja fokus grupa istaknuli su se i problemi koji su specifični upravo za određenu sredinu.

Na **Ugljanu** se tako istaknuo problem izoliranosti mladih zbog toga što dolaze s otoka, kao i problem vezan uz ponašanje lokalne policije.

"Uvijek si nekako izdvojen na treningu zbog toga što si s otoka. Izdvojen i nekako poseban i onda moraš biti najbolji zato što si s otoka." (OŠ, Ugljan); "Policija - ponašaju se kao pedofili" (OŠ, Ugljan).

Mladi u **Našicama** posebno ističu probleme sukoba među pripadnicima različitih subkultura (skinheads - punkeri) što je zapravo jedan od vidova problema komunikacije među vršnjacima. Osim toga, kao specifična potreba, ističe se želja mladih za uvođenjem spolnog odgoja u osnovnoškolsko obrazovanje.

"Postoje tabu teme o kojima se ne priča. To su seks i općenito spolni odnosi" (OŠ, Našice).

Sudionici fokus grupe u **Kninu** uglavnom su isticali komunalne probleme vezane uz nečistoću grada, a ističe se i problem ulične rasvjete.

"U Kninu nisu usvojene primarne kulturalne navike, sve je puno smeća još od rata" (SŠ, Knin); "Ja živim 10 metara od glavne ceste, a susjedi imaju svinje, to je sramota, svinje držati u centru grada." (SŠ, Knin); "Trebalo bi obnoviti ceste, rasvjetu, ukloniti svinje iz centra grada, urediti grad." (SŠ, Knin).

UZROCI

Kroz razgovor sa sudionicima svih fokus grupa iskristalizirao se transparentan slijed uzroka. Naime, zbog loše materijalne situacije i općenitog stanja u državi, odrasli su zaokupljeni drugim problemima, pa zanemaruju potrebe mladih. Dakle, nema niti sredstava niti volje za organiziranjem raznih sadržaja koji trebaju mladima. Odgovornost za bilo kakvu inicijativu

prebacuje se s jednih na druge. Nedostatak sadržaja rezultira dosadom i osjećajem beznađa te često vodi do posezanja za alkoholom i drogama. S obzirom na takvu situaciju velik broj srednjoškolaca i studenata namjerava, ukoliko im se ukaže prilika, napustiti Hrvatsku i tražiti bolju budućnost izvan nje. Dodatni uzrok iz kojeg proizlaze problemi jest i rat. U malim sredinama mladi uzrok vide i u prevelikoj centralizaciji. Žale se da sva sredstva idu u Zagreb kao glavno središte države te sve što se događa, događa se u Zagrebu.

"Mi smo mala zemlja, nerazvijena, ali po lošim stvarima smo prvi" (SŠ, Karlovac); "Naši pogledi su bolji od onih koji uobičajeno vladaju. Gospodarska i kulturna kriza, na vrhu u državi. Pitanje je jesu li Križevci prošli kritičnu točku s koje više nema povratka. Prije su tu bile turtke. Gradu treba industrija i ljudi koji bi održavali kakvu takvu kulturu u gradu. Gledaju da odu van jer ovdje ne vide nikakvu mogućnost. Zaposlenje, ogovaranje - nitko ne želi tu živjeti." (SŠ, Križevci).

MOGUĆNOST DJELOVANJA

Kada je riječ o mogućnosti djelovanja s jedne strane kroz razgovore je uočeno razočaranje sudionika zbog neuspjeha, dok su s druge strane oni iznijeli mnogo prijedloga za poboljšanje svojeg položaja u društvu kao i za poboljšanje kvalitete svojeg života.

Stariji sudionici posebno se žale da su svi njihovi pokušaji da nešto pokrenu bili neuspješni jer nisu naišli na razumijevanje od strane osoba kojima su se obratili za pomoć. Što god da su tražili nisu mogli dobiti: ni novac, ni prostor.

"Njih nije briga za mlade. Kažu: meni je u tvojim godinama bilo gore, gdje sam ja izlazio, što sam ja činio? Kao da govoriš zidu. Isto ti je reka ili ne reka!" (OŠ, Ugljan); "Konkretno, kad smo htjeli napraviti predstavu u dvorani, htjeli smo osmisliti nešto zabavno i aktualno, došla je jedna stara profesorica i rekla da to ne valja, tako da od toga ništa nije bilo. Općenito nas ne puštaju da radimo onako kako mi želimo." (SŠ, Nađice); "Od odgovornih nitko nije zainteresiran. Šalju te iz sobe u sobu, vozaju te, nikome se ne da zezati s tobom. Teško je progurati projekte jer su ljudi nesusretljivi. Šikaniraju te od jednog do drugog, pa izgubiš volju." (F, Varaždin).

Mnogi mladi uočavaju da postoji velik problem neinformiranosti i neosviještenosti njihove populacije. Isto tako ističe se problem međusobne nepovezanosti mladih. No, unatoč tome prisutan je stav da bi se nešto i moglo postići da su oni sami aktivniji.

"Uvijek se može djelovati. Treba volje, vremena i sredstava; treba nam dobar pristup problemu i način djelovanja." (SŠ, Rovinj).

Zanimljivo je uočiti da, kada se radi o tome koliko su mladi spremni sami djelovati bilo direktno, bilo indirektno svojim prijedlozima, postoje razlike s obzirom na uzrast i s obzirom na regiju.

Osnovnoškolci ne nude puno prijedloga i njihove želje uglavnom se odnose na bolju

organizaciju zabavnih aktivnosti kao što su izleti, plesovi i sl. Osim toga, usmjereni su na rješavanje problema vezanih uz učenje. Pri tome, kada navode probleme, to su najčešće njihovi individualni problemi, a ne općeniti problemi mladih. Ističu se osnovnoškolci iz Zagreba koji imaju izraženu potrebu za sudjelovanjem u odlučivanju kada je riječ o školskim problemima i koji smatraju da bi bilo korisno uvesti skale za procjenjivanje profesora te mladi iz Fužina koji iskazuju potrebu za razumijevanjem od strane općinskih vlasti.

***"Trebali bi nas ovi iz općine saslušati, kao što ste to vi napravili."
(OŠ, Fužine).***

Srednjoškolci, za razliku od osnovnoškolaca, imaju puno više ideja što je i logično s obzirom na to da s odrastanjem raste i osviještenost mladih. Prijedlozi se, pri tome, razlikuju s obzirom na mjesto gdje su provedene fokus grupe. Izdvajamo najzanimljivije prijedloge.

U Puli se mladi žele povezati s gradskim vlastima jer smatraju da jedino tim putem može doći do nekih promjena. Pri tome navode da im je potrebna jedna odlučna i sposobna osoba koja je u kontaktu sa svim "važnim ljudima na položaju".

"Možda neki prijedlog vlastima ili upravi grada, neki odbor mladih koji mogu dolaziti tamo i iznositi svoje prijedloge. Da ima netko tko se baš brine o tome... Nema ništa konkretno, neka organizacija, tako nešto bi se moglo napraviti. Vlast treba napraviti takav odbor, gdje bi bili neki mladi ljudi, otvoren pristup, da mladi sami mogu donositi neke savjete ili prijedloge. Da se to uvažava i da oni rade na našu korist, a ne na svoju, naravno." (SŠ, Pula).

Osim toga, mladi predlažu uvođenje psiho-testova za profesore.

"Uglavnom se nas testira. Treba vidjeti jesu li oni sposobni držati nastavu. Trebalo bi snimiti jedan sat da se čuju, iskaljuju se, dodu živčani." (SŠ, Pula).

Mladi u Karlovcu iznose dosta prijedloga za uređenje grada i gradskog okoliša (npr. izgradnja hotela, uređenje Korane, renoviranje zgrade suda, uređenje cesti). Isto tako smatraju da bi trebala biti stroža kontrola točenja alkohola osobama mlađim od 18 godina zbog velikih problema s alkoholizmom.

Potreba za otvaranjem Informacijskog centra za mlade gdje bi se oni mogli informirati o raznim aktivnostima, druženjima i slično istaknuta je među srednjoškolcima u Slavonskom Brodu. Uz to, istaknuta je i potreba za psihologom.

Organiziranje raznih radionica preko praznika, čime bi se riješio problem dosade, a ujedno bi predstavljalo izvrsnu priliku da se mladi upoznaju, prijedlog je mladih iz Našica. Jedan od prijedloga je i osnivanje kajakaškog kluba s obzirom na to da postoji jezero na kojem će se održavati sportska natjecanja u toj disciplini.

Srednjoškolci iz Zagreba, slično kao i osnovnoškolci, žele imati mogućnost ocjenjivanja profesora te se žele izboriti za ravnopravnost profesora i učenika.

Studentska populacija svoju mogućnost djelovanja uglavnom vidi putem djelovanja studentskih udruga. Osim toga, zanimljiv je prijedlog studenata iz Varaždina koji predlažu pokretanje telefonske pomoći za mlade koja bi im bila na raspolaganju u svako doba dana.

Literatura:

Greenbaum, T. L. (1993) *The Handbook For Successful Focus Group Research*. New York: Lexington Books.
Petz, B. (1992) *Psihologijski rječnik*. Zagreb: Prosvjeta.

THE PROBLEMS AND THE NEEDS OF THE YOUTH Review of the results obtained by carrying out focus groups

Željka Bumber, Tomana Burger, Dunja Dawidovsky, dr. Željka Kamenov,
Tihana Turčinović, Ivana Štefok

Summary

Besides the questionnaire, in the research "The problems and the needs of the youth", the method of focus groups was also being used. There were altogether twenty-three focus groups that included primary school pupils, secondary school and university students from various Croatian regions.

On the basis of the group discussion analysis, certain problems that are common to all age groups and all regions occurred. We categorized them into several areas: the lack of activities, drugs and alcohol, the adults' lack of understanding for the personal problems of the young, the problems in communication among the young, the problems regarding school, and, and finally, the lack of money. When we talk about the specific problems in certain age groups, among the younger members of the focus group we noticed the problem of the lack of parents' understanding, while older members worry about great unemployment and the general impossibility to find work. Bad transport connections, the lack of information, and the lack of privacy in small communities are connected with the variable of the size of the community. Also, there are some distinctive problems in certain communities in which we carried out the focus groups.

During discussion, except these problems, the members of the focus groups also stated the causes behind mentioned problems and needs. Finally, research also obtained information about possible actions that showed that young people, despite the disappointment caused by failure in previous actions, still show great initiative to change the existing situation and to take actions that would improve existing situation.

Key words: *focus groups, general problems and needs of the youth, specific problems in certain age groups, specific problems considering the size of the community, specific problems in certain geographic areas, the causes of the problems, the possible action.*